

DEPARTE-
MENTENE

1814 – 2014

Den
**organisasjonsmessige
utvikling av departementene
etter 1814**

OSLO 2014

---

2. mars er 200-årsdagen for

den norske regjeringen og departementene. Dette lille heftet viser hovedlinjene i utviklingen av departementene fra 1814 og fram til 2014. Det er ment å gi en påminning om de lange historiske linjer og om endringene i departementsorganiseringen i disse to hundre år.

1814

1814 REGJERINGSSSEKRETARIATET

Opprettet 2. mars

Navneendring til Statssekretariatet 1814, Statsrådsekretariatet 1926. Administrativt under Justisdepartementet. Nedlagt 1969, sakene overført til Statsministerens kontor.

1814 3. DEPARTEMENT (*justissaker*)

Opprettet 2. mars

Navneendring til 2. departement 1814, Justis- og politidepartementet 1819, Justis- og beredskapsdepartementet 2012.

1814 2. DEPARTEMENT (*innenrikssaker*)

Opprettet 2. mars

Navneendring til 4. departement

(innenrikssaker) 1814. Nedlagt 1819, sakene overført til Finansdepartementet.

1814 4. DEPARTEMENT (*handelssaker*)

Opprettet 2. mars

Nedlagt 1814, sakene overført til 5. departement (finanssaker).

1814 1. DEPARTEMENT (*finanssaker*)

Opprettet 2. mars

Navneendring til 5. departement (finanssaker) 1814, Finans-, handels- og tolldepartementet 1819, Finans- og tolldepartementet 1846, Finansdepartementet 2000.

1814 5. DEPARTEMENT (*økonomiske saker*)

Opprettet 2. mars

Nedlagt 1814, sakene overført til 5. departement (finanssaker).

1814 SVENSK STATTHOLDEREMBETE I CHRISTIANIA

Opprettet 11. november

Opphevet 21. juli 1873, erstattet av nytt statsministerembete.

1814 NORSK STATSMINISTEREMBETE

Opprettet 18. november

Base i Stockholm. Endret til norsk statsministerembete i Stockholm 21. juli 1873, med rang etter nytt statsministerembete i Kristiania. Opphevet ved unionsoppløsningen i 1905.

1814 STATSSEKRETARIATETS KANSELLI I STOCKHOLM

Opprettet 30. november

Nedlagt 1906, sakene overført til statssekretariatet i Kristiania.

1814 1. DEPARTEMENT (*kirke- og undervisningssaker*)

Opprettet 30. november

Navne- og oppgaveendring til Kirke- og undervisningsdepartementet 1819, Utdannings- og forskningsdepartementet 1990, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 1991, Utdannings- og forskningsdepartementet 2002, Kunnskapsdepartementet 2006.

1814 3. DEPARTEMENT (*politisaker*)

Opprettet 30. november

Nedlagt 1819, sakene overført til
Justis- og politidepartementet.

1814 6. DEPARTEMENT
(*krigsadministrasjon*)

Opprettet 30. november

Navne- og oppgaveendring til Armé-
departementet 1819, Forsvars-
departementet 1885.

1815-1905

1815 MARINEDEPARTEMENTET

Opprettet 31. mars

Navne- og oppgaveendring til Marine- og postdepartementet 1861. Nedlagt 1885, sakene overført til Forsvarsdepartementet.

1822 REVISJONSDEPARTEMENTET

Opprettet 26. mars

Nedlagt 1918, sakene overført til Statsrevisjonen - fra 1938 Riksrevisjonen.

**1829 SEKRETÆR FOR DEN NORSKE
REGJERINGS FORMANN**

Opprettet 1. juli

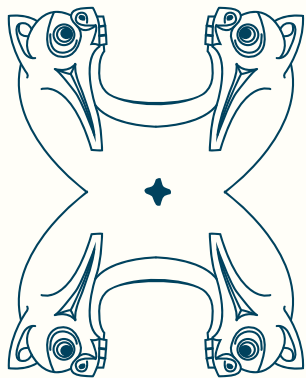
Navneendring til Statsministerens sekretær 1905. Nedlagt 1906,

oppgaven ivaretatt i departement bestyrt av statsministeren. Gjenopprettet 1939.

1846 INDREDEPARTEMENTET

Opprettet 1. januar

Fortsatte oppgavemessig i Handelsdepartementet 1903, Sosialdepartementet 1913, Sosial- og helsedepartementet 1993, Sosialdepartementet 2002, Arbeids- og sosialdepartementet 2004, Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2006, Arbeidsdepartementet 2010, Arbeids- og sosialdepartementet 2014.

1861 POSTDEPARTEMENTET

Opprettet 18. august

Nedlagt 1861, sakene overført til Marine- og postdepartementet.

1873 STATSMINISTEREMBETE I KRISTIANIA

Opprettet 21. juli, etter nedlegging av stattholderembetet.

Overtok etter statsministerembetet i Stockholm. Dette fortsatte til 1905, med rang etter statsministerembetet i Kristiania.

1885 MARINE- OG POSTDEPARTEMENTET

Opprettet 1. mai

Nedlagt 1885, sakene overført til Forsvarsdepartementet og Indredepartementet.

1885 ARBEIDSDEPARTEMENTET

Opprettet 1. september

Fortsatte oppgavemessig i
Samferdselsdepartementet 1946.

1900 LANDBRUKSDEPARTEMENTET

*Opprettet 1. april, ved utskilling
fra Indredepartementet*

Navne- og oppgaveendring til
Landbruks- og matdeparte-
mentet 2004.

1905-1940

1905 **UTENRIKSDEPARTEMENTET**
Opprettet 1. desember
Utskilt fra Handelsdepartementet.

1916 **PROVIANTERINGS-
DEPARTEMENTET**
Opprettet 26. august
Nedlagt 1922, sakene overført
til Sosialdepartementet og
Landbruksdepartementet

1916 **HANDELS- OG
SJØFARTSDEPARTEMENTET**
Opprettet 1. oktober
Fortsatte oppgavemessig i
Industridepartementet 1947,
Næringsdepartementet 1988,
Nærings- og energidepartementet

1993, Nærings- og handels-
departementet 1997. Nedlagt 2013,
sakene overført til Nærings- og
fiskeridepartementet.

1917 **INDUSTRIFORSYNING-
DEPARTEMENTET**
Opprettet 30. juli
Nedlagt 1920, sakene overført til
Forsvarsdepartementet, Finans-
departementet, Handelsdepartementet
og Provianteringsdepartementet

1939 **FORSYNINGSDPARTEMENTET**
Opprettet 1. oktober
Navne- og oppgaveendring til
Forsynings- og gjenreisnings-
departementet 1942. Nedlagt 1950.

1939 **STATSMINISTERENS KONTOR**

Opprettet 2. oktober, ved
gjenoppretting av stillingen som
statsministerens sekretær.
Permanent politisk ledelse og
embetsverk 1956.

1940-1945

1940 DEPARTEMENTENE DELT

– mellom departementer under regjeringens kontroll i London, og restdepartementer under nazistisk kontroll i Oslo.

1942 SKIPSFARTSDEPARTEMENTET

Opprettet 1. oktober, i London

Nedlagt 1945, sakene overført til Handelsdepartementet.

1945

1946-2014

1946 FISKERIDEPARTEMENTET

Opprettet 1. juli

Navne- og oppgaveendring til Fiskeri- og kystdepartementet 2004. Nedlagt 2013, sakene overført til Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet.

1947 HANDELSDEPARTEMENTET

Opprettet 6. desember

Fortsatte oppgavemessig i Handels- og skipsfartsdepartementet 1955. Nedlagt 1987, sakene overført til Utenriksdepartementet.

1948 KOMMUNAL- OG ARBEIDSDEPARTEMENTET

Opprettet 20. desember

Navne- og oppgaveendring til Kommunaldepartementet 1990, Kommunal-og arbeidsdepartementet 1993, Kommunal- og regionaldepartementet 1998, Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014.

1955 LØNNS- OG PRISDEPARTEMENTET

Opprettet 1. august

Nedlagt 1972, sakene overført til Finansdepartementet og Forbruker- og administrasjonsdepartementet.

1956 FAMILIE- OG FORBRUKERDEPARTEMENTET

Opprettet 21. desember

Navne- og oppgaveendring til Forbruker- og administrasjons-

departementet 1972, Familie- og forbrukerdepartementet 1990, Barne- og familiedepartementet 1991, Barne- og likestillingsdepartementet 2006, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2010.

1972 MILJØVERNDEPARTEMENTET

Opprettet 8. mai

Navneendring til Klima- og miljødepartementet 2014.

1974 HAVRETTSSSEKRETARIATET

Opprettet 27. september

Nedlagt 1978, sakene overført til Utenriksdepartementet.

1978 OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Opprettet 11. januar

Nedlagt 1993, sakene overført til Nærings- og energidepartementet.

1980 PLANLEGGINGSSEKRETARIATET

Opprettet 1. januar

Nedlagt 1981, sakene overført til Finansdepartementet.

1982 KULTUR- OG VITENSKAPSDEPARTEMENTET

Opprettet 1. januar

Navne- og oppgaveendring til Kirke- og kulturdepartementet 1990, Kulturdepartementet 1991, Kultur- og kirke departementet 2002, Kulturdepartementet 2010.

1983 **SEKRETARIATET FOR
UTVIKLINGSHJELP**
Opprettet 17. juni
Nedlagt 1984, sakene overført til
Departementet for utviklingshjelp.

1984 **DEPARTEMENTET FOR
UTVIKLINGSHJELP**
Opprettet 1. januar
Nedlagt 1988, sakene overført til
Utenriksdepartementet.

1990 **ARBEIDS- OG
ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET**
Opprettet 1. januar
Navne- og oppgaveendring til
Administrasjonsdepartementet 1993,
Planleggings- og samordnings-

departementet 1997, Arbeids- og
administrasjonsdepartementet 1998,
Moderniseringsdepartementet 2004,
Fornyings- og administrasjons-
departementet 2006, Fornyings-,
administrasjons- og kirkedeparte-
mentet 2010. Nedlagt 2013,
sakene overført til Kommunal-
og moderniseringsdepartementet,
Samferdselsdepartementet,
Kulturdepartementet og Nærings-
og fiskeridepartementet.

1996 **PLANLEGGINGSSEKRETARIATET**
Opprettet 25. oktober
Nedlagt 1997, sakene overført til
Planleggings- og samordnings-
departementet.

1997 OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Opprettet 1. januar

2002 HELSEDEPARTEMENTET

Opprettet 1. januar

Navne- og oppgaveendring til Helse- og omsorgsdepartementet 2004.

2014 NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

Opprettet 1. januar

Utgitt av:
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Design og trykk:
07 Media 02/2014

Forsidebilde:
Regjeringsbygningen fra 1906.
Heftets dekor er inspirert av denne.

Publikasjonskode: H-2308 B

Opplag 5000

DEPARTEMENTENE

Dette lille heftet
viser utviklingen av
departementene
etter 1814.

WWW.REGJERINGEN.NO

